

Vestlig bris, skiftende skydekke, overveldende pent vær, men utrygt for enkelte regnbyger.

Hamar Arbeider

Organ for Det norske Arbeiderparti i Hamar, Hedemarken

Nr. 92

Utkommer hver virkedags morgen

Onsdag 23. april 1947

101678

Generalstaben ville kapitulere belingelsesløst.

Nygaardsvolds beretning forteller om vanskeligheter og skuffelser som møtte konge og regjering den første tiden etter den 9. april 1940.

Oslo 22. (AP) I den beretning som statsminister Johan Nygaardsvold har skrevet om den norske regjeringens virksomhet fra 9. april 1940 til 25. juni 1945, som nå foreligger som Stortingsmelding, forekommer flere eksempler på hvilke vanskeligheter som møtte kongen og regjeringen den første tiden. En må beundre kongen og regjeringen når en hører at allerede om ettermiddagen 9. april ville kommanderende general Laake og hele generalstaben oppgi det hele og kapitulere belingelsesløst. Daværende sjef for Justisdepartementet, statsråd Terje Wold skulle til Rena i spesielle errender. Her holdt generalstaben til og statsråd Wold ble kalt til konferanse med staben. I Wolds beretning heter det bl. a.: General Laake begynte konferansen med å si at generalstaben hadde brakt i erfaring at forhandlingene med tyskerne var brutt. Dette var ytterst beklagelig, for slik som den militære situasjon var hadde vi intet annet å gjøre enn å fortsette forhandlingene eller å kapitulere belingelsesløst. Han hadde bedt meg å

komme fordi generalstaben ikke hadde noen forbindelse med regjeringen. Forøvrig uttalte general Laake, var det vanskelig å vite hvem som for øyeblikket satt i regjeringen. Quisling hadde fra Oslo sendt ut melding om at han hadde dannet en ny regjering, og samtidig hørte man intet fra regjeringen Nygaardsvold. Og dette gjentok generalen tre ganger. Jeg sa at jeg var forbauset over hans uttalelse. Ingen kunne være i tvil om at vi hadde bare én lovlig regjering, og det var regjeringen Nygaardsvold.

General Laake berikket da straks uttalelsene og sa at han selv sagt var klar over at den lovlige regjering var regjeringen Nygaardsvold. Jeg uttalte så:

— Det er riktig at vi kanskje har hørt lite fra regjeringen, men hva har De gjort, herr general? Hvor er Deres dagsbefaling til troppene og hva er det jeg hører? Vårt land har vært i krig siden i går, og det er den første mobiliseringsdag i morgen? Kunne ikke mobiliseringsdagen vært ordnet på en annen måte?

Åpen mobilisering ville vært en løsning.

På dette tidspunkt reiste oberst-løytnant Wrede-Holm (eller oberst Roscher-Nilsen) seg og sa til general Laake:

— Herr general, det kunne vært gjort på en annen måte, nemlig som en åpen mobilisering. Jeg sa da:

— Hvorfor er da ikke det gjort? Og hertil svarte general Laake:

— Regjeringen har ikke bestemt det. Jeg gjorde da straks general Laake oppmerksom på at det selv sagt var hans sak på hvilken måte mobiliseringen i den foreliggende situasjon ble gjennomført. Regjeringen hadde besluttet alminnelig mobilisering, og det sa seg da selv at det var de militære myndighetenes sak å gjennomføre denne sak så hurtig og effektivt som det var mulig. Den kommanderende general måtte i den foreliggende situasjon ha fullmakt til å foreta det som var nødvendig.

Det fremgår videre av statsråd Wolds redegjørelse fra dette møte at generalen og staben mente at det intet var å gjøre annet enn å forhandle eller kapitulere belingelsesløst. De trodde heller ikke på hjelp fra England og anså det umulig å holde åpen

en fri forbindelse til Andalsnes. Den planen ble som kjent gjennomført på tross av general Laake. Bare noen dager senere møtte det regjeringen og statsministeren en ny stor skuffelse, idet to offiserer oppsøkte ham ved 5—6-tiden om morgenen den 12. april mens en del av regjeringens medlemmer rastet på en gård utenfor Hamar. De to offiserer var svært misfornøyd med at regjeringen hadde besluttet å mobilisere og at det skulle ytes fortsatt motstand mot tyskerne. De to offiserer ville ha slutt på det hele. Tyskerne ville seire, mente de, og hadde ingen tro på hjelp fra vestmakterne, og regjeringen fikk få ansvaret for ødeleggelsene. De to offiserer var svært aggressive i sine uttalelser, og deres uttalelser og opptreden i det hele tatt måtte virke nokså nedslående på ham, trent og utslitt som han måtte være etter de siste dagers hendelser. Statsministeren svarte de to offiserer at regjeringen hadde valgt å gjøre motstand med de folk og de midler en rådde over og at Stortinget var enig i dette. Han ba dem gå tilbake til sine avdelinger og være lojale mot kongen, Stortinget og regjeringen.

3-åringen ble ført 70 meter under isen.

OG KOM FRA DET MED LIVET

En stygg ulykke hadde nær hendt i Hunndalen ved middagstider tirsdag. En 3 år gammel gutt holdt sammen med en jevnaldrende på å leke ved en bekk som går gjennom strøket i Hunndalen og under Lilleengens Trevarefabrikk. En dame ble oppmerksom på de to og gikk ned for å snakke til dem, da den ene plutselig ble borte. Hun fikk varslet folk, og guttens far sammen med fabrikkens folk, stilte seg opp nedover langs bekkken. Først nede ved den lille brua ved fabrikkens fikk en fisket opp gutten som var helt bevisstløs. Han var blitt ført om lag 150 meter nedover hvorav 60—70 meter under isen. Doktor Hermansen kom øyeblikkelig til stede, og det gikk ikke lang tid før gutten kviknet til igjen. Antagelig må han ha mistet pusten, for noe særlig vann kom ikke opp igjen. Da vi snakket med faren i går kveld var gutten riktig kjekk, og det hele ser ut til å ha gått bra, hvis ikke noe støter til senere, meddeler Samhold.

Tvangsarbeid på livstid.

Stavanger 22. (NTB) Gulatings lagmannsrett dømte i formiddag stappmannen Finn Sveinås til tvangsarbeid på livstid. Dommen var enstemmig.

Militæranleggene på Nordsæter frigis.

Lillehammer 22. (NTB) Representanter for Lillehammer har hatt en konferanse med forsvarsminister Hauge om de militære forlegninger i Lillehammerdistriktet. Deputasjonen fikk uttrykt at den store ridehallen som tyskerne bygde ved bygrensen nå skal frigis, og dermed skulle Lillehammer få et brukbart lokale til kongresser. Militæranleggene på Nordsæter kan en regne med vil bli friggitt i nærmeste framtid.

Moskva 22. (NTB) Utenriksminister Molotov har innbudt utenriksminister Marshall til en drøftelse om opprettelsen av en provisorisk regjering i Korea, som nå er okkupert av Sovjet-Samveldet og De forente stater.

«Dradikanten»

Vitnene har ordet i Taraldsen-saka.

Johs. Pedersen fikk valget mellom å vasse ut i Mjøsa, eller tre dagers opphold i en russerleir.

Taraldsen-saka fortsatte i Alesund i går. Et vitne ble ført fra aktoratets side i formiddagens møte. Det var Johs. Pedersen som fortalte om sitt møte med tiltalte i Brumunddal.

og hevder at tiltalte vasset ut bare til knærne.

Ettermiddagens rettsmøte gikk vesentlig til å dokumentere tiltaltens aviserartikler og ledere som ble

Dønnum henrettet.

Oslo 22. (NTB) Dødsdommen over Einar Olaf Christian Dønnum er fullbyrdet ved skytning etter at en søknad om benådning for ham var avslått i statsråd 8. april.

Ingen lærermangel i Oslo

Men det er vanskelig å skaffe dem boliger.

Oslo 22. (NTB) Det er ingen mangel på lærere ved skolene i Oslo, forteller sekretær Garnes i Oslo skolestyre til NTB. Derimot er det en ganske folbar mangel på boliger for lærerne. En rekke lærere som er tilsatt søkte i fjor om et års utsettelse og fikk den på grunn av bolignoden. Flere har søkt om ytterligere et års utsettelse, men det kan vi ikke gå med på. Lærerne har med andre ord måttet frasi seg stillingen fordi de ikke kan skaffes hus til dem.

Atlanta, Georgia 22. (NTB fra Reuter) 9 personer antas å være omkommet i en flyulykke nær Columbus Ohio tirsdag. Flyet kolliderte med et militært fly idet det skulle lande.

En klikk laget for rasieringen